

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 1To/82/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1513010518
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Blažová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1513010518.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Blažovej a sudcov JUDr. Kamila Ivánka a JUDr. Ľudmily Králikovej, v trestnej veci obžalovaného R.. W. O., pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák., o odvolaní obžalovaného proti rozsudku samosudkyne Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 2T/78/2013 z 18.02.2014, na verejnom zasadnutí konanom dňa 09. júla 2014 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. z r u š u j e sa napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. s použitím § 285 písm. b/ Tr. por. sa obžalovaný

Ing. W. O., nar. XX.XX.XXXX v G., trvale bytom K. č. 4, Z.

o s l o b o d z u j e

spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V zo 06.08.2013 č.k. 4Pv 97/13-11 pre skutok právne posúdený ako prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

dňa 13.11.2012 v čase o 08.00 hod. v Z. v mestskej časti B. na K. ulici č. X na VI. Poschodí sa pokúsila poškodená R.. W. O. dostať do bytu č. 21, ktorého je z titulu bezpodielového spoluvlastníctva manželov spoluvlastníčkou, pričom zistila, že na vchodových dverách do bytu je vymenená vložka zámku, ktorú bez jej vedomia a súhlasu vymenil manžel, obvinený R.. W. O., na čo telefonicky a prostredníctvom e-mailu dňa 13.11.2012 a písomne dňa 14.11.2012 ho vyzvala, aby jej umožnil vstup do spoločného bytu, čo odmietol a uviedol, že kľúč od bytu jej nedá a do bytu môže vstúpiť výlučne len v jeho prítomnosti, na čo dňa 28.11.2012 v čase o 08.00 hod. umožnil poškodenej R.. W. O. vstup do bytu za účelom jeho kontroly a pri odchode si poškodená zobrala zo zámku vchodových dverí kľúče od bytu, na čo poškodenej povedal, že kľúče si môže zobrať, lebo aj tak vymení zámok na dverách, dňa 29.11.2012 sa opäť pokúsila poškodená dostať do bytu, pričom zistila, že medzičasom vymenil vložku zámku vchodových dverí a až do 23.04.2013 bráni poškodenej R.. W. O. v užívaní tohto bytu, nakoľko jej nové kľúče od bytu neposkytol,

pretože skutok nie je trestným činom.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 2T/78/2013 z 18.02.2014 bol obžalovaný Ing. W. O. uznaný za vinného z prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

dňa 13.11.2012 v čase o 08.00 hod. v Z. v mestskej časti B. na K. ulici č. X na VI. Poschodí sa pokúsila poškodená R.. W. O. dostať do bytu č. 21, ktorého je z titulu bezpodielového spoluvlastníctva manželov spoluvlastníčkou, pričom zistila, že na vchodových dverách do bytu je vymenená vložka zámku, ktorú bez jej vedomia a súhlasu vymenil manžel, obvinený R.. W. O., na čo telefonicky a prostredníctvom e-mailu dňa 13.11.2012 a písomne dňa 14.11.2012 ho vyzvala, aby jej umožnil vstup do spoločného bytu, čo odmietol a uviedol, že kľúč od bytu jej nedá a do bytu môže vstúpiť výlučne len v jeho prítomnosti, na čo dňa 28.11.2012 v čase o 08.00 hod. umožnil poškodenej Ing. W. O. vstup do bytu za účelom jeho kontroly a pri odchode si poškodená zobrala zo zámku vchodových dverí kľúče od bytu, na čo poškodenej povedal, že kľúče si môže zobrať, lebo aj tak vymení zámok na dverách, dňa 29.11.2012 sa opäť pokúsila poškodená dostať do bytu, pričom zistila, že medzičasom vymenil vložku zámku vchodových dverí a až do 23.04.2013 bráni poškodenej Ing. W. O. v užívaní tohto bytu, nakoľko jej nové kľúče od bytu neposkytol.

Za uvedený prečin mu bol uložený podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, ktorého výkon mu bol podľa § 58 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 1 Tr. zák. podmienenčne odložený na skúšobnú dobu 2 rokov.

Podľa § 50 ods. 2, § 51 ods. 3 písm. d/ Tr. zák. súd uložil obžalovanému obmedzenie spočívajúce v zákaze bránenia vstupu a užívania spoločného bytu č. 21 v Z. na K. ul. č. 4, R.. W. O., nar. XX.X.XXXX, bytom K. č. 4, Z..

Podľa § 50 ods. 2, § 51 ods. 4 písm. i/ Tr. zák. súd uložil obžalovanému povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie obžalovaný a to zahlásením do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č.l. 106), ktoré zahlásené odvolanie písomne odôvodnil prostredníctvom splnomocneného obhajcu podaním z 24.4.2014.

V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že predovšetkým namieta skutočnosť, že súd na objasnenie skutočného úmyslu poškodenej znemožnil klásť tejto otázky, napriek tomu, že z výpovede poškodenej z prípravného konania z 27.6.2013 ako aj z jej listu napísanému obžalovanému z 21.2.2012 vyplýva úmysel poškodenej neužívať byt v jej spoluvlastníctve, pričom obžalovaný nemal dôvod domnievať sa, že tomu tak nie je, preto úmyselne nemohol poškodenej brániť v užívaní bytu. Zo spisového materiálu a listy v ňom obsiahnutých mal za to, že poškodená nechce byt užívať a teda svojim konaním nemohol naplniť subjektívnu stránku trestného činu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 Tr. zák.

V ďalšom namietal okolnosť, že výpoveď poškodenej z hlavného pojednávania nie je možné použiť ako dôkaz v trestnom konaní, pretože súd postupoval pri výsluchu obžalovaného v rozpore s ustanovením § 261 ods. 2 Tr. por. a umožnil svedkyňi, ktorá je zároveň aj poškodenou byť pri výsluchu obžalovaného, a to aj napriek žiadosti obhajcu obžalovaného, aby poškodená nebola prítomná pri výsluchu obžalovaného.

To, že poškodená nechcela v byte bývať a že ho chce predať, že sa z bytu odsťahovala vyplýva aj z civilných konaní týkajúcich sa rozvodu manželstva obžalovaného a poškodenej a úpravy styku maloletých detí s obžalovaným, vedeným na okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 17P/43/2012, z ktorých je aj zrejmé, že príčinou narušených vzájomných vzťahov obžalovaného s poškodenou nie je alkoholizmus obžalovaného ako sa to snažila poškodená na hlavnom pojednávaní prezentovať.

Objektom trestného činu podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. je záujem na nerušenom užívaní bytu alebo domu oprávnenou osobou, ktorou je určite aj spoluvlastník bytu alebo domu, ale len za podmienky, že je zároveň jeho užívateľom. Poškodená v danom prípade nebola užívateľkou bytu, odsťahovala sa do Nového mesta nad Váhom, kde si prenajala byt, kde maloleté deti prihlásila do školy a zároveň obžalovanému dala písomne najavo svoj úmysel byt ďalej neužívať. V ďalšom namietal, že v skutkovej vete rozsudku sa dáva obžalovanému za vinu dokonca aj to, že dňa 29.11.2012 bol na spornom byte vymenený zámok, i keď z vykonaného dokazovania a to výpovede obžalovaného a svedka J. Z. vyplýva,

že zámok musel obžalovaný vymeniť, pretože dňa 28.11.2012 mu poškodená vzala kľúče od bytu, napriek tomu, že vedela, že byt obžalovaný užíva.

Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 321 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/ Tr. por. zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obžalovaný sa na verejné zasadnutie odvolacieho súdu napriek riadne a včas vykázanému doručeniu nedostavil, obhajca obžalovaného predložil jeho písomné prehlásenie, že žiada o konanie v jeho neprítomnosti. Za splnenia zákonných podmienok uvedených v ustanovení § 293 ods. 7 Tr. por. súd vykonal verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovaného Ing. W. O., keďže tento výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

Na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu obhajca obžalovaného predniesol dôvody odvolania v súlade s písomne podanými.

Poškodená R.. W. O. na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu uviedla, že chodí do bytu kedykoľvek chce, pretože v súčasnej dobe už kľúčmi disponuje. Potvrdila, že byt neužíva a má prenajatý byt v I. W. nad O..

Zástupkyňa krajskej prokuratúry navrhla odvolanie obžalovaného zamietnuť.

Krajský súd podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že podané odvolanie obžalovaného je dôvodné.

Podľa § 321 ods.1 písm. d/ Tr.por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. veta prvá odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený, alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom.

V prvom rade je nutné skonštatovať, že odvolací súd môže, aj bez vykonania ďalších dôkazov, zrušiť napadnutý rozsudok a sám za podmienok uvedených v ustanovení § 322 ods. 3 Tr. por. vo veci rozhodnúť a prípadne aj oslobodiť obžalovaného spod obžaloby, ak súd prvého stupňa správne a úplne zistil skutkový stav veci a odvolací súd svoj odlišný záver v otázke viny urobí len na podklade iného právneho posúdenia správnych skutkových zistení urobených súdom prvého stupňa (primerane judikatúra Najvyššieho súdu ČR R 57/1998).

V tomto smere odvolací súd pripomína, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie na hlavnom pojednávaní zákonným spôsobom, pričom vykonal všetky dôkazy, ktoré boli podstatné pre zistenie skutkového stavu v žalovanej trestnej veci.

Obhajobné námietky o nezákonnosti dôkazu výsluchom poškodenej na hlavnom pojednávaní za prítomnosti obžalovaného teda v rozpore s ustanovením § 261 ods. 2 Tr. por. je potrebné považovať za nedôvodné, vzhľadom na to, že je vhodné, aby na hlavnom pojednávaní bol poškodený, ktorý je zároveň svedkom vypočutý prednostne, t.j. hneď po výsluchu obžalovaného, aby jeho výpoveď nebola ovplyvňovaná znalosťami získanými prítomnosťou pri výsluchu ďalších svedkov, prípadne pri vykonávaní iných dôkazov. Pri hodnotení jeho výpovede prihliadne súd tiež na to, či jeho výpoveď nebola ovplyvnená znalosťami pri výkone práv poškodeného, predovšetkým nazretím do spisu a prítomnosťou pri výsluchu obžalovaného na hlavnom pojednávaní (R III/1967).

Z vykonaného dokazovania vyplýva a to ani nebolo medzi stranami sporné, že obžalovaný a poškodená užívali byt na Haanovej ul. č. X Z., ktorého sú podľa výpisu z listu vlastníctva z 30.12.2011 (č.l. 38) spoluvlastníkmi na základe kúpnej zmluvy zo dňa 18.7.2006. Obaja spoločne byt užívali až do dňa 21.2.2012, kedy sa poškodená z bytu spoločne s ich maloletými deťmi V., nar. X.X.XXXX a W., nar. XX.X.XXXX odťahovala na adresu G. XX, I. W. nad O., čo vyplýva z listu, ktorý poškodená

obžalovanému napísala (č.l. 75). Súčasne v liste obžalovanému oznámila, že byt naďalej užívať nebude, nebude uhrádzať ani nájomné a ďalšie platby za energie a od marca 2012 bude hradiť len polovicu nákladov na byt. Ostatné náklady za služby spojené s užívaním bytu si má hradiť obžalovaný sám. Z vykonaného dokazovania taktiež vyplynulo, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní konanom 18.2.2014 odovzdal poškodenej kľúče od bytu, ktorý kľúč má poškodená doposiaľ, čo sama potvrdila na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o výmenu zámkov, obžalovaný potvrdil, že dvakrát vymenil zámok na dverách, prvýkrát preto, že mal podozrenie z úniku informácií z rozvodového procesu a zistenia krádeží niektorých svojich materiálov, keďže do bytu chodili realitní makléri a iné cudzie osoby. Druhýkrát tomu tak bolo preto, že poškodená mu zobrala kľúče od bytu. Bolo preukázané aj to, že obžalovaný jej vstup do bytu umožnil a to jedenkrát o čom ho informovala dopredu a druhýkrát prišla v sprievode polície. Bolo preukázané výsluchom obžalovaného, že 22.1.2014 bolo manželstvo rozvedené - neprávoplatne. Poškodená potvrdila, že chcela byt predať, tento neužívala, do prenájmu v I. meste nad O. sa odsťahovala v dôsledku toho, že obžalovaný ju rušil svojimi neskorými príchodmi a aj napriek tomu, že byt neužívala chcela tento kontrolovať v akom je stave, keďže jej rodičia jej prispeli sumou 570.000 Sk na kúpu bytu a 50.000 Sk na rekonštrukciu bytu.

Podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru sa dopustí ten, kto protiprávne obsadí alebo užíva dom alebo byt iného alebo kto oprávnenej osobe v užívaní domu alebo bytu neoprávnenne bráni.

Na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za uvedený prečin sa teda vyžaduje, aby bola naplnená objektívna stránka žalovaného prečinu spočívajúca v neoprávnenom bránení oprávnenej osobe v užívaní domu alebo bytu. Okrem toho je potrebné, aby bola naplnená aj subjektívna stránka, ktorá vyžaduje úmyselné zavinenie, to znamená úmysel páchatel'a neoprávnenne brániť oprávnenej osobe v užívaní bytu. Podľa názoru odvolacieho súdu zákonné pojmové znaky vyžadované zákonom naplnené neboli. Za bránenie v užívaní bytu nie je možné považovať okolnosť výmeny kľúčov zo strany obžalovaného, najmä za situácie, keď poškodená oznámila obžalovanému, že byt užívať nebude a nebude ani uhrádzať náklady spojené s užívaním bytu.

Za danej situácie nie je preto možné jednoznačne preukázať naplnenie subjektívnej stránky trestného činu, kedy sa v prípade prečinu podľa § 218 Tr. zák. vyžaduje úmyselné konanie. Subjektívna stránka predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k naplneniu zákonných znakov skutkovej podstaty niektorého z trestných činov uvedených v Trestnom zákone. V uvedenom prípade sa vyžaduje, aby páchatel' chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom alebo vedel, že svojim konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť a pre prípad, že ho spôsobí bol s tým uzrozumený. Ako to vyplýva zo spisového materiálu a listín v ňom obsiahnutých obžalovaný mal za to, že poškodená byt naďalej užívať nebude, čo mu aj sama písomne oznámila a teda svojim konaním nemohol zaplniť subjektívnu stránku prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 Tr. zák.

Pochybil okresný súd, keď otázku naplnenia zákonných znakov uvedeného prečinu zredukoval len na otázku kľúčov bez skúmania ich významu v konkrétnych podmienkach z toho hľadiska, či pre poškodenú boli len prostriedkom garantujúcim jej určitú možnosť kontroly nad bytom z titulu spoluvlastníckeho práva, ako takého, bez toho, že by v byte zároveň bývala, pričom bolo preukázané, že neboli prostriedkom zaisťujúcim jej prístup do bytu, ktorý už v danom čase neužívala. Inými slovami povedané v prejednávanej veci ide o čisto občiansko-právny vzťah riešiteľný len v súlade s príslušnými ustanoveniami občianskeho zákonníka o spoluvlastníctve. Obžalovaný bol totiž uznaný za vinného za konanie, ktoré nenaplnuje znaky skutkovej podstaty žalovaného prečinu.

Z uvedených skutočností vyplýva absencia úmyselného zavinenia obžalovaného a tým aj základný predpoklad na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za žalovaný prečin zo strany obžalovaného. Predmetná vec, podľa názoru odvolacieho súdu, neprekročila hranice občianskoprávneho sporu, pričom odvolací súd upozorňuje, že v prípadoch, ktoré majú súkromnoprávny základ a v ktorých sa vedú civilné súdne spory je primárne vecou súdov v civilnom konaní vyriešiť všetky sporné otázky.

Odvolací súd tieto skutočnosti uvádza preto, nakoľko trestné právo je prostriedkom ultima ratio (ide o poslednú a najkrajnejšiu možnosť), čo znamená, že v trestnoprávnej náuke ako aj praxi sa už tradične vychádza zo zásady pomocnej úlohy trestnej represie (zásada subsidiarity). Podľa tejto zásady má

byť trestné právo použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví, nie sú dostatočné, teda už boli vyčerpané, sú neúčinné alebo zjavne nie sú vhodné. Princíp trestného práva ako prostriedku ultima ratio sa prejavuje najmä v prípadoch, ktoré majú súkromnoprávny základ, pričom v takýchto prípadoch musia orgány činné v trestnom konaní a súd vykladať znaky skutkových podstát, s vedomím, že princíp ultima ratio má vplyv aj na subjektívnu stránku trestného činu a musia tiež náležite zvažovať, či je možné využiť inštitúty iných právnych odvetví na namietané porušenie práva a či týmito inštitútmi možno reálne dosiahnuť nápravy, ak k porušeniu práva skutočne došlo. Princíp ultima ratio tak umožňuje orgánom činným v trestnom konaní a súdu odlíšiť prípady, ktoré spadajú výhradne do sféry občianskoprávných, či obchodných vzťahov a ktoré len zdanlivo vykazujú znaky skutkovej podstaty trestného činu od trestnej činnosti (princíp ultima ratio aplikuje a využíva vo svojich rozhodnutiach Ústavný súd SR, napríklad nález I. ÚS 402/2008, uznesenie IV. ÚS 55/2009, ale aj Krajský súd v Bratislave napríklad v uznesení sp. zn. 5To 17/2009 zo dňa 19.03.2009 a uznesení sp. zn. 1To 99/2009 zo dňa 04.11.2009, v ktorých sa Krajský súd v Bratislave zhodne ako v posudzovanom prípade zaoberal problematikou prečinu podľa § 218 Tr. zák.).

Trestné právo a v tomto prípade skutkovú podstatu prečinu podľa § 218 Tr. zák. je možné použiť len v prípadoch, ktoré možno označiť za závažné excesy zo súkromnoprávných vzťahov, ktoré už zjavne presahujú ich rámec a napríklad už majú povahu absolútne bezdôvodného bránenia užívania bytu alebo domu oprávnenej osobe, či ignorácie právoplatného súdneho rozhodnutia vydaného v civilnom konaní, respektíve úmyselného a bezdôvodného znemožňovania jeho realizácie alebo jeho sťažovania. Len takémuto striktnému prístupu totiž zodpovedá to, že trestné právo má byť uplatňované len ako najkrajnejší prostriedok k postihu typovo najzávažnejších prípadov porušenia práva a tam, kde prostriedky iných právnych odvetví už nie sú účinné (ide o už zmieňovanú subsidiaritu trestnej represie, tzv. princíp ultima ratio).

K uvedenému odvolací súd opätovne pripomína, že nie každé porušenie práva musí nutne znamenať, že došlo aj k spáchaniu trestného činu, pretože v opačnom prípade by každé porušenie práva muselo byť riešené v trestnom konaní, čo možno považovať za absurdné. Ak by zákonodarca chcel, aby každé porušenie napríklad vlastníckeho práva bolo riešené prostriedkami trestného práva (napríklad prostredníctvom prečinu podľa § 218 Tr. zák.), celkom určite by neupravil systém ochrany vlastníckeho práva v Občianskom zákonníku a nezriaďoval by civilné súdnictvo.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ktoré vylučujú úmyselné zavinenie obžalovaných, Krajský súd v Bratislave rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.